

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Rossi, Leena-Maija; Karkulehto, Sanna

Title: Vielä kerran väkivallasta, sukupuolesta ja seksuaalisuudesta

Year: 2018

Version:

Please cite the original version:

Rossi, L.-M., & Karkulehto, S. (2018, 9.3.2018). Vielä kerran väkivallasta, sukupuolesta ja seksuaalisuudesta. Vähäisiä lisiä : kirjoituksia kulttuurista, tutkimuksesta ja kulttuuriperinnöstä. <http://neba.finlit.fi/blogi/viela-kerran-vakivallasta-sukupuolesta-ja-seksuaalisuudesta/>

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

Vähäisiä *lisiä*

Kirjoituksia kulttuurista, tutkimuksesta ja kulttuuriperinnöstä

Vielä kerran väkivallasta, sukupuolesta ja seksuaalisuudesta

9.3.2018, **SKS**

Kansainvälinen, valtavaksi ilmiöksi kasvanut #metoo-kampanja on vuoden 2017 lopulta lähtien koskettanut lukemattomia ihmisiä. Vaikuttaa todella siltä, kuten Vasemmistoliiton puheenjohtaja, kansanedustaja Li Andersson äskettäin totesi, että ”pohja vanhan järjestyksen murtuu”.

Anderssonin siteeraaman perinteikkään työväenlaulun ”vanha järjestys” on viitannut alun perin kapitalismiin ja niin sanottuun herravaltaan, mutta Andersson puhuu lausumassaan aivan toisenlaisesta miesvallasta – patriarkaatista – , jonka suojissa monenlainen sukupuolittunut ja sukupuolittava alistaminen, häiritseminen ja väkivalta ovat pitkään olleet mahdollisia ja seuraamuksettomia.

Jotain on nyt tapahtumassa suhteessa tähän vallan rakennelmaan. #metoo on saanut rinnalleen monia muita

sosiaalisen median tunnuksia, kuten #TimesUp, #dammenbrister tai #eikoskaanenää. Seksuaalista häirintää tai väkivaltaa kokeneet ovat alkaneet kertoa kokemuksistaan ääneen niin yksin kuin yhdessä. Muistamme tapaukset **Hollywoodista, Aalto-yliopistosta, Tampereen yliopistosta** ja **Turun koulutoimesta** vielä pitkään. Monet tuntuvat saavan viimeinkin hakemaansa oikeutta, usein jopa vuosia kestäneen hiljentämisen ja vaitiolon jälkeen.

#metoo tarjosi yllättävän, uuden ja globaalin kontekstin lokakuussa 2017 ilmestyneelle kirjallemme *Sukupuoli ja väkivalta: Lukemisen etiikkaa ja politiikkaa*. Kirjan toimittajina olimme toki olleet koko sen valmistumiseen johtaneen tutkimusprojektin ajan tuskaisen tietoisia siitä, että sen kirjoittajat ja tekstit käsittelevät ilmiötä, joka istuu sitkeästi erilaisissa yhteiskunnissa. Se oli aiheena ikävän ajankohtainen yhtä lailla silloin, kun kirjaan johtanutta tutkimustyötä alettiin suunnitella, kuin silloin, kun se näki päivänvalon. #metoo ajankohtaisti aihetta vielä lisää.

Tutkimusprojektimme **Abusive Sexuality and Sexual Violence in Contemporary Culture** (Koneen Säätiö, Suomen Kulttuurirahasto) aikana aloimme kiinnittää huomiota suomalaisessa yhteiskunnassa käynnistyneeseen muutokseen: 2010-luku toi tullessaan puhekultuurin, jossa toisten julkinen loukkaaminen alkoi arkipäiväistyä. Tämä päti ennen kaikkea toiseutettujen julkiseen loukkaamiseen: nais- ja muukalaisvihamielisyys kietoutuivat toisiinsa julkisissa, yleensä sosiaalisen median keskusteluissa. Niihin yhdistyi stereotyyppioita muualta tulleiden miesten uhkaavasta seksuaalisuudesta sekä pelkoja ja ennakkoluuloja seksuaalisia vähemmistöjä kohtaan.

Sosiaalinen media tarjosi hedelmällisen kasvualustan vihan ja väkivallan ilmaisuille 2010-luvun Suomessa. Kyse on silti paljon vanhemmasta ilmiöstä, joka vain alkoi saada uudenlaisten teknologisten alustojen välityksellä aiempaa laajempaa

kaikupohjaa – kaikupohjaa, joka tunnetusti kumpuaa ainakin 1930-luvulta saakka.

Halusimme projektissa tarkastella sekä kielellisen ja tekstuaalisen että visuaalisen kulttuurin roolia sukupuolittuneen väkivallan ilmentymissä. Meitä ei kuitenkaan kiinnostanut pelkästään väkivallan esitysten tai niiden vaikutusten analysointi, vaan halusimme pohtia myös sitä, miten sanoilla ja kuvilla voidaan *vastustaa* väkivaltaa ja tuottaa rakentavia tai korjaavia väliintuloja väkivallan vähentämiseksi sekä estämiseksi.

Jotain on todella tapahtunut ja tapahtumassa. Ensimmäistä kertaa koko prosessin aikana meistä tutkijoina, mutta myös naisiksi itsemme mieltävinä ja erilaisia häirintä- ja ahdistelukokemuksia itsekin läpi käyneinä tuntuu siltä, että puheella sukupuolittuneesta väkivallasta on konkreettisia seuraamuksia. Tämä koskee sekä yksittäisten ihmisten tai ihmisryhmien puhetta sosiaalisessa ja muussa mediassa että tutkijoiden analyyseja niin mediatuotteista kuin taiteesta.

Tämän puheen täytyy nyt jatkua.

Leena-Maija Rossi ja Sanna Karkulehto

Dosentti Leena-Maija Rossi on sukupuolentutkimuksen yliopistonlehtori Lapin yliopistossa ja Sanna Karkulehto on kirjallisuuden professori Jyväskylän yliopistossa.

Avainsanat: **#metoo**, **sukupuoli**, **väkivalta**